

Verksamhetsberättelse

Riksförbundet VISIR

År 2022

Antagen av styrelsen 2023-02-21

Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm
Telefon 08-591 282 11, e-post visir@telia.com
Organisationsnummer 802005-7058
www.visominteroker.se, Facebook.com/visominteroker

VISIR

VISIR -Vi Som Inte Röker- är en ideell, politisk och religiös obunden organisation som bildades 1974. VISIR arbetar för ett tobaksfritt samhälle och arbetar genom kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte, personlig påverkan och opinionsbildning. VISIR har bedrivit insatser inom följande områden:

- Opinionsbildande insatser via debattartiklar, föreläsningar och sociala medier
- Uppmärksammat Tobaksindustrins miljöpåverkan
- Riktade insatser till grupper som röker mest
- Riktade insatser till barn och unga
- Medverkat till att skapa fler rökfria miljöer
- Ger ut tidningen VISIR Aktuellt 3 nr/år, varav nr 3 är ett dubbelnummer
- Samarbetar med kommuner, regioner, myndigheter och organisationer
- Verkat för Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025
- Varit remissinstans

Sammanfattning

Tobaksbruket är vårt enskilt största folkhälsoproblem som går att förebygga. Det tobaksförebyggande arbetet är en förutsättning för jämlik hälsa, minskat tobaksbruk och en utfasning av tobaksrökning till 2025. Arbetet har bedrivits kontinuerligt, långsiktigt och målgruppsinriktat.

Visirs verksamhet baseras på forskning och beprövad erfarenhet. Verksamheten knyter an till Folkhälsomyndighetens uppdrag, Nationella folkhälsopolitikens målområde 11, Tobakskonventionen artiklarna 5.3, 8 och 14, Barnkonventionen och nationella ANDTS-strategin. Riksförbundet VISIR samverkar med beslutsfattare, myndigheter och organisationer.

VISIR hade vid årsskiftet 562 medlemmar och 10 medlemsorganisationer fördelade över landet.

Betald artikel ” Vitt snus ungdomars nya väg in i nikotinberoende” var införd i SvD bilaga Hjärta, Lunga & Kärl i december 2022, digitalt på hälsa.se och facebook.

VISIR har varit remissinstans och gett synpunkter på två remisser.

VISIR har deltagit i nätverksmöten med Svenska NCD-nätverket (Non communicable diseases), TPLR (Tobaksprevention i Kommuner och Regioner), Tobaksfakta – oberoende tankesmedja, YMT, CAN och Cancerfonden.

VISIR bedriver sedan år 2015 insatser för rökfri ramadan i Stockholm och Göteborg.

Arbetsgruppen för fler rökfria kommunala flerfamiljshus har fortsatt sitt arbete.

Rapporten ”Tobaksindustrins miljöpåverkan - genomgång av forskningsläget 2020” släpptes 2021 och VISIR har genomfört fyra föreläsningar på temat under 2022.

VISIR deltog på ANDTS-konferens Drogfokus 26-27 oktober i Jönköping med bemannad monter.

Två broschyrer har producerats ”Vad är vitt snus och varför är det farligt” och ”Reglera allt nikotin - oavsett form”. De skickades till ledamöter och ersättare i regeringens social-och utbildningsutskott.

Förbundsstyrelsen 2022

Förbundsstyrelsen är en ideellt arbetande styrelse och har under 2022 bestått av: ordförande Agneta Alderstig Göteborg, vice ordförande Niclas Malmberg Uppsala, sekreterare Brith-Marie Delander Viken, kassör Eva Hedström Stockholm
Ledamöter; Anna Sibinska Göteborg, Arvid Öhlin Stockholm, Barbro Westerholm Stockholm, Gert Essle Göteborg, Gudrun Brunegård Vimmerby, Ingrid Edvardsson Aurin Växjö, Marie-Louise Hänel Sandström Göteborg, Mats Wiking Trollhättan, Suzanne Bengtsson Stockholm.
Revisorer: Gunnar Ek Göteborg och Ingvar Andersson Kalmar.
Revisorssuppleant: Ulf H Andersson Stockholm
Valberedning: Bo Hellgren Stockholm.

Bo Hellgren avled i november 2022.

Förbundsmöte söndagen den 27 mars 2022

Riksförbundet VISIR hade digitalt förbundsmöte söndagen den 27 mars 2022. Det var 25 medlemmar som deltog. Mötet valde Agneta Alderstig till förbundsordförande på ett år. Ett konstituerande möte hölls direkt efter förbundsmötet.

Firmatecknare är Agneta Alderstig och Niclas Malmberg var för sig alternativt Eva Hedström och Agneta Alderstig i förening.

Förbundsstyrelsens möten 2022

Förbundsstyrelsen har under året haft fem protokollförda digitala möten och ett planeringsmöte i september i Stockholm.
Telefonmöten har genomförts med arbetsgrupper för hemsida, rökfria flerfamiljshus och rökfri ramadan.

Riksförbundets kansli

Riksförbundet har sitt kansli i Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B i Stockholm. Åsa Malmberg är arvoderad kanslist på cirka åtta timmar per vecka. Arbetet består av allmänna kontorsgöromål och medlemsregister. Ledning och övriga arbetsuppgifter fördelas på styrelseledamöter. Kansliets telefon är kopplad till ordförandens telefon.

Medlemsstatistik

Den 31 december 2022 hade VISIR totalt 562 medlemmar fördelat på följande kategorier:

- Medlemmar 379 personer
- Familjemedlemmar 84 personer
- Stödmedlemmar 8 personer
- Ständiga medlemmar 75 personer
- Hedersmedlemmar 8 personer

- Ungdomsmedlemmar 8 personer
- Organisationer 10

Medlemskapet är fördelat lika mellan kvinnor och män. Flest medlemmar i fallande ordning finns i regionerna: Stockholm, Västra Götaland, Skåne, Uppsala och Östergötland.

Under 2022 har ett 20-tal nya medlemmar tillkommit och ett 30-tal medlemmar har av sagt sig medlemskapet. Den vanligaste orsaken till att medlemskapet avslutas är försämrade ekonomi eller att medlem avlider.

Finansiering

VISIR finansierades av medlemsavgifter, Folkhälsomyndighetens organisationsbidrag, Folkhälsomyndighetens extrabidrag och gåvor.

Åtterrapporering av organisationsbidrag 2021 redovisades till Folkhälsomyndigheten våren 2022 och godkändes.

Ansökan om organisationsbidrag för tobakspreventiv verksamhet 2023 skickades in hösten 2022 till Folkhälsomyndigheten. Besked om beviljat organisationsbidrag för 2023 lämnas i januari 2023.

Verksamheten 2022

VISIRS strategi har verksamheten formulerats utifrån fyra övergripande verksamhetsmål.

- Främja rökfria miljöer
- Förebygga tobaksbruk och nikotinbruk
- Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper
- Tobaksindustrins miljöpåverkan

Främja rökfria miljöer

VISIR har sedan 2010 arbetat för rätten till en rökfri bostad, balkong och loftgång. En arbetsgrupp driver arbetet framåt. VISIR har producerat foldern "*Passiv rökning dödar*" som stöd för personer som utsätts för tobaksrök. Foldern kan beställas från kansliet eller laddas ner från hemsidan www.visominteroker.se.

Rökfria flerfamiljshus

Många hör av sig till VISIR som besvärar av rökande grannar. Ofta har de redan haft en dialog med grannen och fastighetsägaren utan någon åtgärd.

Under året har VISIRs arbetsgrupp fortsatt sitt arbete med att kartlägga förekomsten av rökfria flerfamiljshus i Sverige, grannens besvär av tobaksrök i sin bostad, sammanställt råd till hyresgäster samt aktuell lagstiftning och rättsfall. Arbetsgruppen har arbetat genom sökning på internet, mejl,

telefonsamtal till allmännyttiga bostadsföretag, digitala gruppmöten etc. En delrapport kommer att publiceras under 2023.

Rökfri arbetstid

Många av landets kommuner och regioner har infört rökfri/tobaksfri arbetstid. Rökning på skolgårdar har enligt lag varit förbjudet sedan år 1994 men trots detta röks det fortfarande på skolgårdar.

Inom den gemensamma kampanjen "Lagar för alla barns framtid" arbetar VISIR för en rökfri/tobaksfri/nikotinfri skoltid för elever.

Förebygga tobaksbruk och nikotinbruk

Att förebygga tobaks- och nikotinbruk är att påverka attityder och normer samt att minska efterfrågan och tillgängligheten på tobaks- och nikotinprodukter i butiker och på nätet. Användning av e-cigarett, Puff Bars och vitt snus har ökat. Nya tobaksprodukter marknadsförs som tobaksfria trots att de innehåller höga halter nikotin som ofta framställs av tobaksblad.

Kampanjen Lagar för alla barns framtid

Rökningen i Sverige fortsätter att minska. Bland ungdomar ökar användandet av e-cigarett och andra nikotinprodukter. Det visar den senaste statistiken från Folkhälsomyndigheten och CAN. Det är angeläget att stoppa den utvecklingen och att värna om barns rätt till frihet från nikotin och tobak.

VISIR deltar i gemensamma kampanjen "Lagar för alla barns framtid", som syftar till att uppmärksamma politiker och allmänhet på hur viktigt det är att säga nej till ett nikotinberoende. Kampanjens mål är att utvidga tobakslagstiftning och skydda kommande generationer mot tobaksindustrins manipulativa metoder. Kampanjmaterial och filmer för Youtube har producerats. VISIR deltar i kampanjgruppen och marknadsför kampanjen i tidningen VISIR Aktuellt, sociala medier och på vår hemsida.

<https://tobaksfakta.se/kategori/tobaksfritt-sverige/lagstiftning-i-sverige-och-eu/kampanj-lagar-for-alla-barns-framtid/>

Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper

Rökfri Ramadan

Det finns behov av insatser mot rökning och nikotinprodukter till olika grupper i samhället. För en bättre hälsa och minskat tobaksbruk bedrivs insatser under ramadan perioden. Religionen blir en arbetsmetod när koranen uppmanar "var rädd om din hälsa". Insatser mot rökning under ramadan har pågått i VISIR sedan 2015 i Stockholm och Göteborg. Ramadan inföll den 2 april-2 maj 2022.

Arbetsgruppen i Stockholm och Göteborg består av imamer från moskéer, representanter från Stockholms stad, Göteborgs stad, VISIR, Angereds Närsjukhus, Länsstyrelsen VG etc.

En föreläsning för 170 ungdomar genomfördes av VISIR, Göteborgs stad och Angereds Närsjukhus i Göteborgs moské om nikotin, tobak och miljö och nya nikotinprodukter. Föreläsningen avslutades med Quiss och sex frågor. Det var mycket uppskattat av ungdomarna. En podd spelades in av ordförande i GUM (Göteborgs unga muslimer), där samtal fördes om unga och tobak. Avsnittet lades ut på Spotify och Anchor.

Länkar: <https://anchor.fm/gteborgs-unga-muslimer> [anchor.fm]
<https://open.spotify.com/episode/0MUvLyJQiYJ849wMP5dRUP?si=2fe9db20fb33460b>
[open.spotify.com]

Ett Ramadanblad med information om sluta röka stöd på olika språken producerades. Avsändare var VISIR, Sluta-Röken-Linjen, Stockholms stad och muslimska förbunden.

<https://visominteroker.se/kampanjer/rokfri-ramadan>

Fontänhusen - minskad rökning för personer med psykisk ohälsa

En av de grupper i samhället som röker mest är personer med psykisk ohälsa. Sveriges Fontänhus bedriver dagverksamhet för personer med psykisk ohälsa. Agneta Alderstig ingår i Fontänhuset Göteborg styrelse och "pratar" tobak och nikotinprodukter med medlemmar och anställda.

Tobaksindustrins miljöpåverkan

Rapporten "*Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2018*" presenterades den 23 januari 2019 vid ett riksdagsseminarium. Rapporten reviderades 2020 och översattes till engelska. Rapporten publicerades 2021.

Rapporterna kan laddas ner från hemsidan

https://visominteroker.se/wp-content/uploads/2021/01/Rapport_Sammanfattning-tobakens-milj%C3%B6p%C3%A5verkan_2020-12-01.pdf

Niclas Malmberg har genomfört fyra föreläsningar om tobakens miljöpåverkan under 2022.

VISIR deltog med bemannad monter på ANDTS-konferensen Drogfokus 26-27 oktober i Jönköping.

Nätverk/samarbetspartners

VISIR har varit representerat i olika organisationer, nätverk och styrelser. Detta är väsentligt för att kunna följa utvecklingen samt för att få kunskap och information som kan vara till nytta för verksamheten.

Tobaksfakta - oberoende Tankesmedja: Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025 är en verksamhet med potential för samarbete, VISIRs utveckling och det tobakspolitiska arbetet. VISIR samverkar med Tobaksfakta och deras 17 medlems-organisationer i nätverksmöten, arbetsgrupper och styrelse.

Tobaksfakta: Agneta Alderstig och Niclas Malmberg är styrelseledamöter och Brith-Marie Delander ingår i valberedningen

Tobaksprevention i Väst: Sedan 2015 har VISIR drivit Regionala Tobacco Endgame i Västra Götaland. Namnet ändrades 2022 till Tobaksprevention i Väst för att bättre belysa och engagera tobakspreventiva enheter i kommun och region. Nätverket träffas fem gånger per år.

Tobaksprevention i landsting och region – TPLR: Nationella nätverket för Tobaksprevention i regioner (TPLR) tillkom i början av 1990-talet och består av kontaktperson från regioner, Göteborgs stad samt ordförande i VISIR, YMT och Tobaksfakta. TPLR har ett möte per år.

Svenska NCD-nätverket: VISIR deltar på möten med svenska NCD-nätverket (Non Communicable Diseases). Nätverket består av ett 20-tal organisationer som på olika sätt arbetar med levnadsvanor och ohälsa. Agneta Alderstig och Suzanne Bengtsson har deltagit på nätverkets digitala möten. En omstart och utveckling av arbetet har påbörjats 2022.

CAN- centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: är ett nationellt kompetenscentrum med undersökningar, forskning och kunskapshöjande insatser om alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel. VISIR är sedan 2020 medlem i CAN. Agneta Alderstig deltog i CANs nätverksträff i november.

Cancerfonden: VISIR är en av 28 huvudmän i Cancerfonden. Agneta Alderstig ingår i huvudmannagruppen. VISIR nominerade Marie-Louise Hänel Sandström 2022 att ingå i Cancerfondens styrelse 2023.

Yrkesföreningar mot Tobak (YMT): Yrkesföreningar mot Tobak består av fem yrkesföreningar (lärare, läkare, sjuksköterskor, tandläkare, psykologer). VISIR har samarbete, erfarenhetsutbyte och kontinuerlig kontakt med samtliga yrkesföreningar. YMTs Nyhetsbrev vidarebefordras till styrelseledamöterna.

Informationskanaler/ sociala medier

Tidningen VISIR Aktuellt

Tidningen VISIR Aktuellt speglar genom reportage och aktuella inlägg förbundets arbete och nya forskningsrön. VISIR Aktuellt utkommer med tre nummer per år varav ett är dubbelnummer. Tidningen trycks i 700 exemplar. Tidningen skickas per post till medlemmar över 20 år. Tidningen sprids digitalt till olika nätverk och kan laddas ner från www.visominteroker.se.

Redaktör och ansvarig utgivare är Arne Stråby. Ansvarig för två korsord med tobaksbudskap var Bo Hellgren. Företaget Myntadesign i Uppsala ansvarar för layout.

Webbsida

VISIR uppdaterar kontinuerligt hemsidan www.visominteroker.se Här kan foldrar/broschyrer/rapporter laddas ner kostnadsfritt.

Sociala medier

År 2022 hade VISIR 892 följare och 903 som gillade facebooksidan. Många delar VISIRs inlägg på egen tidslinje www.facebook.com/visominteroker

Sociala medieplattformar utvecklas ständigt samt nya tillkommer. Kunskapen i digitala medier är begränsad och en person arvoderades för kompetensutveckling.

Informationsmaterial från Riksförbundet VISIR

VISIR har 2022 producerat material som kan laddas ner från www.visominteroker.se eller beställas kostnadsfritt från kansliet. Följande material har producerats:

- Tidningen VISIR Aktuellt tre nummer.
- Broschyren *"Reglera allt Nikotin-oavsett form"*
- Broschyren *"Vad är vitt snus och varför är det farligt"*
- *Ramadanblad med budskap om sluta röka på olika språk.*

Tidigare publicerat material kan erhållas kostnadsfritt från kansliet eller laddas ner från hemsida:

- A5-kortet/affisch *"Säg farväl till fimp & prilla"* publicerad 2021.
- Rapporten *"Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2020"* samt engelsk översättning publicerad 2021.
- Två Ramadanblad 2020 med olika bönetider och budskap på svenska, arabiska och somaliska
- Informationskort *"Covid-19 pandemin och rökning"* publicerad 2020.
- Foldern *"Första blosset och du kan vara FAST"* samt engelsk översättning, publicerad 2020.
- Häftet *"VISIR-klubben – häftet innehåller en samling idéer, förslag och tankar om ett tobaksfritt Sverige från de ungas perspektiv"* publicerad 2020.
- Foldern *"Passiv rökning dödar"* publicerad 2019.
- Foldern *"Tobakstillverkning dödar - Från tobaksplantan till fimpfen på marken. Negativ miljöpåverkan i hela kedjan"* publicerad 2019.

Boken *"Tobakspesten, lungcancerproducenterna och Frihetsförbundet VISIR"* publicerad 2014.

Boken finns att köpa på <https://www.adlibris.com/se/bok/tobakspesten-lungcancerproducenterna-och-frihetsforbundet-visir-9789198181708>

Opinionsbildning

Debattartiklar/artiklar

Debattartikeln "*Att vidga tobaksfria dagen till att bli den nikotinfria dagen*". Införd i Altinget 13 juni 2022 <https://www.altinget.se/artikel/vidga-tobaksfria-dagen-till-att-bli-den-nikotinfria-dagen>

Debattartikeln "*Förbud tobaksförsäljning till alla som är födda efter 2010*" är publicerad i Dagens Medicin den 26 oktober 2022. VISIR är en av organisationerna som har undertecknat.

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/forbjud-tobaksforsaljning-till-alla-som-ar-fodda-efter-2010/>

Replik av Anders Milton ordförande för snuskommissionen i Dagens Medicin.

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/forbud-mot-cigaretter-vore-bättre-for-folkhalsan/>

Den 25 nov publicerade Dagens Medicin vår slutreplik.

<https://www.dagensmedicin.se/opinion/debatt/anders-milton-forminskar-nikotinets-allvarliga-halsorisker/>

Artikel "*Vitt snus ungdomars nya väg in i nikotinberoende*" införd i SvD Temabilaga Hjärta, Lungor & kärl i december 2022.

Öppet brev: VISIR har uppmärksammat ett mycket långtgående samarbete där Håll Sverige Rent samarbetar med fyra tobaksbolag. VISIR skrev ett öppet brev 2021-11-18 till Håll Sverige Rent med kopia till media. "*Öppet brev till Håll Sverige Rent med anledning av deras samarbete med fyra Tobaksbolag*" <https://visominteroker.se/hall-sverige-rent-samarbetar-med-tobaksbranchen>
Resultat: Agneta Alderstig och Niclas Malmberg bjöds in till ett möte den 12 januari 2022 av Johanna Ragnartz VD Håll Sverige Rent och kommunikationschef Pontus Tengby.

Remissvar

VISIR har bjudits in och har avgett följande yttrande på remissvar.

Yttrande över Promemorian - Höjd skatt på alkohol och tobak ((Fi 2022/00247).

Riksförbundet VISIR ställningstagande på promemorian Höjd skatt på alkohol och tobak VISIR valde att ha synpunkter på den del som berör tobak.

Remissvar på Folkhälsomyndighetens föreskrifter om tobaksfria nikotinprodukter. Diarienummer 04320–2022.

VISIRs kontaktpersoner

Riksförbundet VISIR har följande kontaktpersoner i landet:

VISIR Stockholm/Uppsala/Rimbo: Kontaktperson Yvonne Berling, Rimbo.

VISIR Gotland: Kontaktperson Ingegerd Alstermark, Visby.

VISIR Göteborg: Kontaktperson Gert Essle, Göteborg

Förbundsstyrelsens slutord

VISIR har uppfyllt verksamhetens mål. VISIR har bedrivit målgruppsinriktade insatser och genom omvärldsbevakning blivit medveten om vikten av att koppla miljö, cannabis och nikotin med tobak. VISIR uppmärksammar också att fler ”tobaksfria” produkter innehåller nikotin och att olika smaktillsatser lockar unga att börja röka och snusa.

Förbundsstyrelsen ser allvarliga tendenser i samhället och i omvärlden att drogliberala värderingar ökar, vilket kan leda till att tobaksbruket ersätts med andra ”tobaksfria” nikotinprodukter som till exempel vitt snus. Alarmerande är att ungdomars inställning till droger har blivit allt mer tillåtande. Att reducera det opinionsbildande arbetet mot rökning till att enbart omfatta tobak är begränsande, inte minst som samhällsdebatten i allt mindre omfattning handlar om rökning, samtidigt som debatten kring miljö, tobaksfria produkter, nikotin, vitt snus, e-cigarettor och smaktillsatser har skjutit fart de senaste åren.

Stockholm den 19 mars 2023

Agneta Alderstig
ordförande

Niclas Malmberg
vice ordförande

Eva Hedström
kassör

Brith-Marie Delander
sekreterare

Anna Sibinska
ledamot

Arvid Öhlin
ledamot

Barbro Westerholm
ledamot

Gert Essle
ledamot

Gudrun Brunegård
ledamot

Marie-Louise Hänel Sandström
ledamot

Mats Wiking
ledamot

Suzanne Bengtsson
ledamot

Ingrid Edvardsson Aurin
ledamot